Bezoekadres
Oldehoofsterkerkhof 2
8911 DH Leeuwarden

Postadres
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden

(058) 233 83 88
info@sdfryslan.nl

Aan alle gemeenteraden van Fryslân
Via de colleges van burgemeester en wethouders van Fryslân

Datum	:	6 maart 2026
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	2026-061851
Onderwerp	:	Nieuwe regionale inkoop Specialistische Jeugdhulp en Wonen
Contact	:	
Bijlagen	:	

Geachte raadsleden,

De Friese gemeenten en Sociaal Domein Fryslân (SDF) werken samen aan het vormgeven van de nieuwe inkoop Specialistische Jeugdhulp (SJH) en Wonen. Hierover bent u in september 2025 en in januari 2026 geïnformeerd. Met deze brief ontvangt u een update over het traject. Na een fase van breed informatie ophalen en oriënteren, zijn nu de eerste stappen gezet in de concretisering naar keuzes voor de inkoop.

Verfijning Fryske Regiovisie Jeugdhulp t.b.v. de inkoop
De Fryske Regiovisie Jeugdhulp 2023 – 2026 is het regionale kader waarbinnen de inkoop van jeugdhulp plaatsvindt. Dit kader is destijds door de 18 Friese gemeenteraden vastgesteld. Daarnaast heeft een aantal gemeenten aanvullend een lokaal beleidskader jeugd opgesteld (bijvoorbeeld een lokale Jeugdagenda).

Eind januari 2026 hebben de Friese gemeenten en SDF een gezamenlijke start gemaakt met het concreet maken van de Fryske Regiovisie Jeugdhulp ten behoeve van de inkoop SJH en Wonen. Dit heeft geleid tot een verfijning en operationalisering van de uitgangspunten uit de Regiovisie tot de leidende principes voor de inkoop. Hiermee is een volgende stap gezet in het toewerken naar de inkoopstrategie. Deze dient vóór de zomer van 2026 te worden vastgesteld door het college van B&W van centrumgemeente Leeuwarden.

Het uitgangspunt is dat een kind het best geholpen is in de eigen sociale omgeving. Dat is thuis, in de buurt, op school en bij de eigen verenigingen. Als daar extra ondersteuning bij nodig is, dan wordt dit zo veel mogelijk geboden in die sociale omgeving. Daarbij wordt niet alleen naar het kind gekeken, maar ook naar wat de ouders/verzorgers en directe omgeving nodig hebben. Is er bijvoorbeeld sprake van stress, armoede, echtscheiding of andere zaken waardoor het kind niet lekker in zijn vel zit, dan wordt daar op ingezet. Dat kan het best zo lokaal mogelijk worden georganiseerd en in aansluiting op onderwijs, cultuur, sport, verenigingen en andere lokale voorzieningen. Dit is in lijn met de ontwikkelingen vanuit onder andere de landelijke Hervormingsagenda Jeugd, het daarbij behorende Convenant Stevige Lokale Teams en de beoogde aanpassingen van de reikwijdte van de Jeugdwet. Deze beweging heeft ook tot doel het jeugdzorgstelsel beter beheersbaar en houdbaar te maken, ook financieel.

We hanterende volgende leidende principes voor de nieuwe inkoop:
1. De Friese gemeenten voeren de regie over de ondersteuning aan jeugdigen.
2. De Friese gemeenten helpen hun jeugdigen lokaal, tenzij...
3. Bij iedere ondersteuningsvraag wordt een brede analyse gemaakt van de context van de jeugdige, inclusief Wmo, participatie en schuldhulpverlening en onderwijs.
4. De lokale sociale en pedagogische basis en het eigen netwerk van de jeugdige worden altijd benut. Onderwijs is de beste jeugdhulp.

5. Specialistische jeugdhulp wordt ingezet wanneer de mogelijkheden binnen de sociale en pedagogische basis en het eigen netwerk van de jeugdige niet toereikend zijn.
6. Ondersteuning wordt contextgericht georganiseerd rondom de jeugdige.

Nieuwe inkoop: ambulant lokaal, tenzij…
Bovenstaande betekent dat de Friese gemeenten op termijn veel ambulante jeugdhulp lokaal gaan organiseren. Het gaat dan om diagnostiek, ambulante begeleiding en ambulante behandeling. Voor deze onderdelen wordt er op termijn niet meer doorverwezen naar het regionaal ingekochte aanbod. Het gaat er nadrukkelijk niet (alleen) om deze ondersteuningsproducten te verplaatsen naar de lokale situatie, maar juist om die ook anders te organiseren. Dit kan bijvoorbeeld door:

- Een andere manier van inzet van sport, cultuur en welzijn;
- Het in dienst nemen van medewerkers met (specialistische) kennis en deze ondersteuning zelf te bieden in het lokaal team;
- (Welzijns)organisaties hiertoe te subsidiëren;
- Eén of meerdere jeugdhulpaanbieders lokaal of subregionaal te contracteren, al dan niet in samenhang met lokale partijen.

Voorzieningen die wettelijk verplicht[1] regionaal moeten worden ingekocht of waarvoor regionale inkoop beter passend is, blijven regionaal. Dit geldt bijvoorbeeld voor verblijfsvoorzieningen (Wonen).

Lokale opgave
De transformatie naar stevige lokale gebiedsteams en sociale basis is een flinke opgave voor gemeenten. Dat vraagt tijd en gemeenten hebben daarbij een verschillend tempo. De een is ook al verder dan de ander. Daarom wordt de nieuwe inkoop SJH en Wonen per 2028 zo ingericht dat gemeenten gefaseerd, wanneer de lokale situatie voldoende is verstevigd, kunnen uitstappen uit het regionaal ingekochte aanbod. Dit moet zorgvuldig en passend worden gedaan en rekening houdend met de regionale afspraken die dan met jeugdhulpaanbieders gelden.

Verandering voor jeugdhulpaanbieders
De nieuwe inkoop heeft impact op (het werk van) de jeugdhulpaanbieders. Op termijn zal een deel van het werk dat zij nu nog via regionale inkoop uitvoeren, over gaan naar gemeenten en op een andere manier worden georganiseerd. Jeugdhulpaanbieders worden op verschillende momenten betrokken bij dit inkooptraject. Er is een aantal plenaire bijeenkomsten georganiseerd waarin zij hun inbreng en reactie kunnen geven en ook is er een Werkgroep Belanghebbenden opgericht waarin een aantal aanbieders, gemeenten en gebiedsteams, cliëntvertegenwoordiging, Gecertificeerde Instellingen en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs meedenken. Verslaglegging van de bijeenkomsten en vergaderingen is te vinden op https://www.sdfryslan.nl/onderwerpen-jeugd/inkoop-sjh-en-wonen/ Op 23 maart 2026 staat een volgende marktconsultatie gepland waarop aanbieders hun reactie kunnen geven op de ingezette richting.

Vervolg
SDF stelt voor om samen met de Friese gemeenten in mei 2026 een plenaire informatieve bijeenkomst te organiseren over dit inkooptraject voor de Friese gemeenteraden. Een dergelijke bijeenkomst biedt de mogelijkheid om (technische) toelichting te geven op de informatie in deze brief en het inkooptraject SJH en Wonen. SDF zal in overleg met uw griffies bekijken wat daarvoor een passend moment en vorm is. De voorkeur gaat uit naar een fysieke bijeenkomst, met de mogelijkheid om digitaal mee te luisteren voor wie niet fysiek aanwezig kan zijn.

Planning
De planning van het inkooptraject ziet er globaal als volgt uit:

Wanneer:	Wat:	Betrokkenen:
Juli 2025	Besluit huidige contracten SJH en wonen niet te verlengen per 1-1-2028.	PO Jeugd SDF (18 gemeenten)
Aug – sept 2025	Inrichten projectorganisatie, proces en planning.	• Friese gemeenten + SDF

[1] Zoals volgt uit de Wet Verbetering Beschikbaarheid Jeugdzorg

	Eerste bijeenkomst met jeugdhulpaanbieders.	• Jeugdhulpaanbieders
Sept 2025 – maart 2026	Beeldvorming t.b.v. opstellen inkoopstrategie: – Knelpunten huidige inkoop + oplossingsrichtingen; – Landelijke en regionale kaders; – Visie en uitgangspunten; – Bekostigingssystematiek; – Producten, trajecten, voorzieningen; – Kwaliteitseisen en arbeidsmarktkrapte; – Marktconsultaties + werkgroep belanghebbenden	• Friese gemeenten (incl lokale teams) + SDF • Jongeren(vertegenwoordigers) • Jeugdhulpaanbieders • Directe verwijzers (GI's, huisartsen) • Onderwijs • Externe expertise (VNG, VWS, PPRC)
April – mei 2026	Opstellen inkoopstrategie	Friese gemeenten + SDF
Juni – juli 2026	Vaststellen inkoopstrategie	• PO SDF Jeugd (18 gemeenten) • College van B&W centrumgemeente
Juli – nov 2026	Opstellen inkoopdocumenten	Friese gemeenten + SDF
Dec 2026 – mei 2027	Publicatie, inschrijving, beoordeling, gunning	SDF + jeugdhulpaanbieders
Juni – dec 2027	Implementatie	• Friese gemeenten + SDF • Jeugdhulpaanbieders
1 januari 2028	Start uitvoering nieuwe contracten	• Friese gemeenten + SDF • Jeugdhulpaanbieders

Tot slot
Ik vertrouw er op u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Jeroen van Leeuwestijn
Manager Sociaal Domein Fryslân